การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัว ในการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนระดับการศึกษาปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

PROMOTING PARENTAL AND FAMILY PARTICIPATION IN ORGANIZING EDUCATION TO PROMOTE THE DEVELOPMENT OF EARLY CHILDHOOD LEARNERS THROUGH LEARNING ACTIVITIES, 5 POWERS

[1]ชนาธิป บุบผามาศ และ [2]อภินันท์ สิริรัตนจิตต์

[1]Chanatip Bubpamas and [2]Aphinant Sirirattanajitt

[1]มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

[2]มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

[1]Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

[2]Taksin University, Thailand

[2]aphinant.s@tsu.ac.th

Received: September 29, 2024; **Revised**: November 2, 2024; **Accepted**: December 25,2024

บทคัดย่อ

บทความนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง เพื่อสร้างแนวทางที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ได้แก่ พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อน และพลังชุมชน ซึ่งแนวคิดนี้มีฐานความรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัว ที่มีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ การสังเคราะห์ผล

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

[2] อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การศึกษาต่างๆ พบว่า พลังตัวตนช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเองของเด็กและพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ ขณะที่พลังครอบครัวเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแรงในครอบครัว ผ่านกิจกรรมร่วมกันที่สร้างความเข้าใจและการสนับสนุนในส่วนพลังสร้างปัญญาช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ของเด็ก ผ่านกิจกรรมที่กระตุ้นการมีส่วนร่วม เช่น การอ่านหนังสือและการเล่นที่พัฒนาทักษะทางสติปัญญา นอกจากนี้ พลังเพื่อนและพลังชุมชน ยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทักษะทางสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนช่วยให้เด็กมีความรู้สึกเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งมีการประยุกต์ใช้แนวคิด 5 พลังนี้ในกระบวนการจัดการศึกษา จะนำไปสู่การสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวคิดในบทความนี้ จะเป็นแนวทางที่มีคุณค่าในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการศึกษาระดับปฐมวัย และยังเปิดโอกาสให้เกิดการพัฒนารูปแบบการศึกษาใหม่ที่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน

คำสำคัญ : การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนระดับการศึกษาปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

Abstract

This article aims to present a concept for promoting parental and family involvement in early childhood education through the 5 Power Learning Activities, in order to create a framework that fosters the development of young children. The 5 Powers include Self-Power, Family Power, Intellectual Power, Peer Power, and Community Power. This concept is based on knowledge that emphasizes the holistic development of children in physical, emotional, social, and intellectual domains. Parental and family involvement plays a crucial role in creating an environment that allows children to fully learn and develop. A synthesis of various studies found that Self-Power helps boost children's self-confidence and emotional regulation skills. Meanwhile, Family Power strengthens family relationships through shared activities that promote understanding and support. Intellectual Power enhances children's learning and analytical thinking through activities that engage them, such as reading and cognitive-stimulating play. Additionally, Peer Power and Community Power play vital roles in fostering social skills and teamwork by cultivating a sense of belonging to the community, children feel more connected to their surroundings. The application of the 5

Power concept in educational processes leads to the effective development of young children. The ideas in this article offer a valuable framework for promoting parental and family involvement in early childhood education, and it opens opportunities for the development of new educational models that emphasize collaboration between schools, families, and communities.

Keywords: Promoting parental and family participation in organizing education to promote the development of early childhood learners Through learning activities, 5 powers

บทนำ

การศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพัฒนาการที่ครอบคลุมทุกด้านของเด็ก ซึ่งประกอบด้วยพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ผู้ปกครองและครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเหล่านี้ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับบ้าน โรงเรียน และชุมชน มีแนวคิดเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืนสำหรับเด็กในวัยนี้ โดยแนวคิดสำคัญของนายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี (2552) ได้เสนอแนวคิด “กิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง” ซึ่งประกอบด้วย พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและพลังชุมชน โดยเน้นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ของเด็ก การมีส่วนร่วมของครอบครัว และการสนับสนุนจากชุมชน ซึ่งการพัฒนาแนวคิดนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทั้งทักษะทางสังคมและปัญญาของเด็กผ่านการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาปฐมวัยมีแนวคิดที่ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของนักการศึกษาไทยและต่างประเทศ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การร่วมมือกันของผู้ปกครอง ครู และชุมชนมีผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น แนวคิดของ Noddings (2020) ที่เน้นความสำคัญของการเชื่อมโยงระหว่างบ้านและโรงเรียนในการพัฒนาความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งและความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก รวมถึงการศึกษาของ Epstein (2021) ที่แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของเด็ก

ในบทความนี้ จะนำเสนอแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง เพื่อสร้างแนวทางที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไป

แนวคิดพื้นฐานในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

แนวคิดพื้นฐานของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนระดับการศึกษาปฐมวัย ซึ่งประมวลแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับบทความนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เป็นแนวคิดที่นำเสนอถึงกระบวนการที่ซับซ้อนและ ครอบคลุมหลากหลายมิติสำหรับพัฒนาการของของเด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยนี้ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งการศึกษาวิจัยต่างๆ ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก เช่น งานวิจัยของ Pianta (2023) ได้เน้นถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความมั่นคงทาง อารมณ์และมีความสามารถในการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าว ยังชี้ให้เห็นว่า เด็กในช่วงปฐมวัยสามารถเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันหรือการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่

ในส่วนของแนวคิดในด้านการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ ควรได้รับการให้ความสำคัญอย่างยิ่งด้วย โดย Bronfenbrenner (2023) ได้กล่าวถึง “แบบจำลองนิเวศวิทยา” ที่เน้นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย เช่น บ้าน โรงเรียน และชุมชน ส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กมีความหลากหลายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของพวกเขา ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และ การสื่อสารกับผู้อื่น มีความสำคัญมากในช่วงวัยนี้ และการเรียนรู้ที่มีการสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการเรียนรู้ในอนาคตของเด็กด้วย

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จทางการเรียนของเด็ก โดยงานวิจัยของ Epstein (2021) ได้เสนอแนวคิดนี้ว่าว่า “การมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน” (Family, School, and Community Partnerships) ซึ่งเน้นว่า การเชื่อมต่อระหว่างผู้ปกครอง ครู และชุมชน จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ผ่านการสนับสนุนของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจและพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านการเรียนรู้ที่บ้านหรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของครอบครัวนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะการช่วยสอนที่บ้าน แต่ยังรวมถึงการสนับสนุนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม โดยการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเข้าใจ และการให้กำลังใจในบ้าน ซึ่ง Noddings (2020) ได้กล่าวถึงแนวคิดของ “การดูแล” (Caring) ที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและผู้ปกครองในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก ผ่านการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา ไม่เพียงแต่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางวิชาการที่ดีขึ้น แต่ยังสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งในการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณธรรมที่สำคัญ

3. แนวคิดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

แนวคิดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง ของนายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี (2552) เป็นแนวทางที่สามารถ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างพลังให้กับเด็กในระดับปฐมวัยผ่านการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ครู และชุมชน โดยประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ 1) กิจกรรมพลังตัวตน เป็นการสร้างความมั่นใจในตัวเองให้กับเด็ก การเรียนรู้ผ่านการค้นหาความสามารถของตนเองและการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง ช่วยให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ 2) กิจกรรมพลังครอบครัว โดยครอบครัวเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีความรัก ความเข้าใจ และการสนับสนุน จะมีพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะต่าง ๆ 3) กิจกรรมพลังสร้างปัญญา เป็นการสร้างทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ต่างๆ ที่มีความหมาย ซึ่งการสนับสนุนจากครูและผู้ปกครองในด้านนี้มีความสำคัญมาก 4) กิจกรรมพลังเพื่อน เป็นการเรียนรู้ผ่านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะทางสังคม การแบ่งปัน การแก้ปัญหาร่วมกันและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และ 5) กิจกรรมพลังชุมชน ผ่านการเรียนรู้กิจกรรมที่เชื่อมโยงกับชุมชนทำให้เด็กมีโอกาสเข้าใจและเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมจริงในชีวิตประจำวัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการศึกษาช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะทางสังคมให้กับเด็ก จะเห็นได้ว่า แนวคิดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลังนี้ มุ่งหวังที่จะสร้างการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญาและสังคมให้กับเด็ก โดยการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง และเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน ซึ่งจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จได้จากพลังของทุกกิจกรรม

4. แนวคิดบทบาทของผู้ปกครองในกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

บทบาทของผู้ปกครองในกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากผู้ปกครองเป็น ผู้ที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงปฐมวัย ซึ่งในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลังนี้ ผู้ปกครองสามารถมีบทบาทที่แตกต่างกันไป เช่น 1) กิจกรรมการเรียนรู้ พลังตัวตนนี้ ผู้ปกครองสามารถสนับสนุนการพัฒนาความมั่นใจในตนเองของเด็ก โดยการ

ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถของตน และให้คำชมเชยอย่างเหมาะสมเมื่อเด็กประสบความสำเร็จ 2) กิจกรรมการเรียนรู้ พลังครอบครัว โดยครอบครัว ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการสร้างความรักและความเข้าใจ ผู้ปกครองสามารถสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่นในบ้าน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็ก 3) กิจกรรมการเรียนรู้พลังสร้างปัญญา โดยผู้ปกครองสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กผ่านการทำกิจกรรมที่กระตุ้นการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา เช่น การเล่นเกมที่ฝึกทักษะการคิด หรือการอ่านหนังสือร่วมกัน 4) กิจกรรมการเรียนรู้พลังเพื่อน โดยผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเล่นและการทำงานร่วมกัน เช่น การจัดเวลาสำหรับการเล่นกับเพื่อนที่บ้าน หรือการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในชุมชน และ 5) กิจกรรมการเรียนรู้พลังชุมชน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น งานเทศกาล หรือการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น สามารถช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตนเอง

5. ผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก

การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาไม่เพียงแค่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ด้วย งานวิจัยต่าง ๆ ชี้ให้เห็นว่าเด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวจะมีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่ท้าทายได้ดีกว่าเด็กที่ขาดการสนับสนุนจากครอบครัว นอกจากนี้ เด็กที่ได้รับการสนับสนุนในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนจะมีการพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร และการศึกษาวิจัยของ Walker (2020) พบว่า เด็กที่มีครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู มีแนวโน้มที่จะมีผลการเรียนที่ดีกว่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในการส่งเสริมการพัฒนาของเด็กด้วย

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมหลายด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์สังคม โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัว ซึ่งมีบทบาทสำคัญ ในการเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็ก โดยครอบครัวสามารถสนับสนุนการศึกษาได้หลากหลายวิธี เช่น การให้กำลังใจ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิต ซึ่งแนวคิดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลังนี้ ได้แก่ พลังตัวตน ครอบครัว สร้างปัญญา เพื่อน และชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กผ่านการทำงานร่วมกันของผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

1. กิจกรรมการเรียนรู้พลังตัวตน

พลังตัวตนเน้นที่การส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเอง มีความมั่นใจ และพัฒนาทักษะการจัดการอารมณ์ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองให้แก่เด็ก (Rogers, 2003) การสนับสนุนเด็กให้พิจารณาความสามารถและข้อจำกัดของตนเอง การยอมรับข้อผิดพลาดและการปรับตัว เป็นวิธีหนึ่งที่ผู้ปกครองสามารถทำได้ การศึกษาของ Zimmerman (2010) พบว่า เด็กที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการพัฒนาตัวตนจะมีความมั่นคงทางอารมณ์มากขึ้น และสามารถจัดการความเครียดได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการสนับสนุนนี้

2. กิจกรรมการเรียนรู้พลังครอบครัว

พลังครอบครัวเป็นปัจจัยหลักในการสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแรงและสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณค่าในบ้าน ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยผ่านกิจกรรมที่เสริมสร้างความร่วมมือ เช่น การทำกิจกรรมศิลปะ เล่นเกม หรือการทำอาหารร่วมกัน ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว (Epstein, 2011) และการศึกษาของ Desforges และ Abouchaar (2003) แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมครอบครัวช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมที่ดี และสร้างทักษะในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน

3. กิจกรรมการเรียนรู้พลังสร้างปัญญา

การส่งเสริมปัญญาและทักษะการคิดวิเคราะห์ในเด็ก เป็นหนึ่งบทบาทสำคัญที่ครอบครัวมีส่วนร่วมได้ เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นเกมพัฒนาสมอง และการตั้งคำถามให้เด็กคิดเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางปัญญา (Piaget, 1972) ซึ่งผู้ปกครองสามารถสนับสนุนเด็กในทักษะการแก้ปัญหาและการคิดเชิงวิพากษ์ โดยให้เด็กมีโอกาสได้ทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจากการวิจัยของ Berk (2021) ระบุว่า เด็กที่ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาทักษะปัญญาจากผู้ปกครองมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในด้านการศึกษาและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมการเรียนรู้พลังเพื่อน

พลังเพื่อน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะทางสังคมและการทำงานเป็นทีม โดยผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้จากการมีเพื่อนผ่านกิจกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม การเล่นในสนามเด็กเล่น หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการรับฟังความเห็นของผู้อื่น (Vygotsky, 1978) และการสนับสนุนจากครอบครัวให้เด็กสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน

เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและเพิ่มความสามารถในการปรับตัวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ (Bandura, 1986)

5. กิจกรรมการเรียนรู้พลังชุมชน

การมีส่วนร่วมในชุมชน เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และพัฒนาทักษะชีวิต โดยผู้ปกครองควรสนับสนุนให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสา การเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่สร้างสรรค์ (Bronfenbrenner, 1979) และจากงานวิจัยของ Epstein (2011) แสดงให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในชุมชนจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาสังคมได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้มีส่วนร่วม

สรุปแผนภาพแสดงแนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง โดยแต่ละพลังถูกแทนด้วยสัญลักษณ์ที่เชื่อมโยงกับแนวคิดของ แต่ละพลัง เช่น พลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อน และพลังชุมชน ทั้งหมดนี้เชื่อมต่อกันเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

ภาพที่ 1 แนวคิดการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลัง

กรณีศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ 5 พลังของโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง

บริบทของโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่ง ได้ดำเนินโครงการ “เรียนรู้ด้วย 5 พลัง” ซึ่งเป็นโครงการที่มี เป้าหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิดจากผู้ปกครองและครอบครัวผ่านแนวคิด 5 พลัง ได้แก่

1. พลังตัวตน (Self-Power)

โรงเรียนจัดกิจกรรม“วันแสดงความสามารถพิเศษ” ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้แสดงทักษะและความสามารถที่พวกเขาสนใจ เช่น การร้องเพลง การเต้น การวาดภาพ โดยมีผู้ปกครองเข้าร่วมชมและให้กำลังใจ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการทำให้เด็กได้รับความมั่นใจในตนเองเมื่อเห็นว่าครอบครัวและเพื่อน ๆ สนับสนุนพวกเขา การมีผู้ปกครองอยู่ข้าง ๆ ช่วยให้เด็กเข้าใจถึงคุณค่าของตนเองและรู้สึกภูมิใจในความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ของตัวเอง

2. พลังครอบครัว (Family Power)

โรงเรียนจัด “กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง” ซึ่งเป็นการจัดเวลาหนึ่งวันให้ครอบครัวทุกครอบครัวได้ร่วมกันทำกิจกรรม เช่น การทำอาหาร การประดิษฐ์งานศิลปะ หรืองานฝีมือร่วมกับเด็ก โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการทำให้เกิดการร่วมกันทำกิจกรรมช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในครอบครัว ทำให้ครอบครัวมีความเข้าใจกันมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเห็นพัฒนาการของลูกในสถานการณ์ที่ต่างออกไปจากการเรียนในห้องเรียน

3. พลังสร้างปัญญา (Intellectual Power)

ผู้ปกครองได้รับการเชิญให้เข้าร่วม "ชมรมพ่อแม่อ่านหนังสือ" ซึ่งเป็นกิจกรรมที่พ่อแม่มาอ่านหนังสือนิทานและเรื่องสั้นให้เด็กๆ ฟัง จากนั้นจะมีการตั้งคำถามและสนทนากับเด็กเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการใช้ภาษา โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมทำให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและการคิดวิเคราะห์มากขึ้น การที่ผู้ปกครองเข้าร่วมช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการที่เห็นพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านและใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์

4. พลังเพื่อน (Friend Power)

โรงเรียนจัด“เกมทีมเวิร์ก”ที่เด็กได้ทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ กับเพื่อน โดยมีผู้ปกครองคอยเป็นผู้ช่วยในฐานะโค้ชหรือที่ปรึกษา โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการทำให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแบ่งปัน และการแก้ไขปัญหาร่วมกัน การมีผู้ปกครองช่วยสนับสนุนในบทบาทที่ไม่ใช่ผู้นำแต่เป็นที่ปรึกษาทำให้เด็กๆ รู้สึกมั่นใจและสามารถพึ่งพากันเองได้มากขึ้น

5. พลังชุมชน (Community Power)

โรงเรียนจัด “วันชุมชน” ที่ครอบครัวและเด็ก ๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครร่วมกับชุมชน เช่น การปลูกต้นไม้ในสวนสาธารณะ หรือการทำความสะอาดวัดในพื้นที่ โดยผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการทำให้เด็กได้รับการปลูกฝังความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ปกครองก็ได้มีโอกาสเป็นแบบอย่างในการทำงานร่วมกับชุมชน ซึ่งส่งเสริมทักษะทางสังคมและการอยู่ร่วมกันในสังคม

บทสรุปกรณีศึกษา จากโครงการ “เรียนรู้ด้วย 5 พลัง” ของโรงเรียนอนุบาลแห่งนี้ ได้ประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครู และชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านอารมณ์ สติปัญญา และสังคมอย่างเต็มที่ ซึ่งกรณีศึกษานี้ เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมได้อย่างดี

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก โดยนักการศึกษาอย่าง Epstein (2020) ชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวไม่เพียงแต่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและครู แต่ยังมีผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการทางสังคมและการเรียนรู้ของเด็กในระยะยาว ซึ่งแนวทางที่สำคัญประกอบด้วยการสร้างความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองผ่านการสื่อสารอย่างต่อเนื่องระหว่างครอบครัวและโรงเรียน โดยผู้ปกครองควรได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้ปกครอง การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะของเด็ก และการร่วมวางแผนการเรียนรู้ในครอบครัว (Patrikakou et al., 2022) นอกจากนี้ Henderson and Mapp (2021) ยังได้แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวในกระบวนการศึกษาช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของเด็ก โดยเฉพาะในระดับปฐมวัย การสนับสนุนให้ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็น“ครูที่สอง”ในบ้าน ผ่านกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านหนังสือด้วยกัน การเล่นเกมสร้างสรรค์ และการทำงานบ้านร่วมกัน สามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวนั้นควรมุ่งเน้นที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมทั้งในโรงเรียนและในชุมชน เช่น การจัด“วันครอบครัว”หรือ“โครงการเรียนรู้ร่วมกัน”ที่ผู้ปกครองและเด็กทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกันในหัวข้อที่สอดคล้อง

กับหลักสูตรการเรียนรู้ (Goodall, 2021) โดยนักการศึกษาอย่าง Hoover-Dempsey และ Sandler (2020) กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างพื้นที่เปิดให้ครอบครัวสามารถมีส่วนร่วมผ่านการจัดเวิร์กช็อปหรือการสัมมนาสำหรับผู้ปกครองเพื่อเรียนรู้โดยวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน รวมถึงการจัดกิจกรรมในชุมชน เช่น การเรียนรู้นอกห้องเรียนที่ชวนผู้ปกครองเข้าร่วมเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เกิดจากประสบการณ์จริงในชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนร่วมชั้นเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างทักษะการสื่อสารและการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ร่วมกัน และจากการศึกษาของ Goodall (2021) ระบุว่า การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ครูควรใช้วิธีการเรียนการสอนที่เชิญชวนผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและยืดหยุ่น เช่น การส่งแผนการเรียนรู้กลับบ้าน การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็ก อันเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองได้โดยตรงและมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์และความท้าทายในการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีประโยชน์หลายประการที่สำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก เช่น 1) การพัฒนาความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง โดยการที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการศึกษาไม่เพียงแต่สร้างความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างครอบครัวและโรงเรียน แต่ยังช่วยให้เด็กมีความมั่นใจและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเมื่อเห็นความสนใจและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวช่วยให้เด็กได้รับการสนับสนุนการเรียนรู้ในบ้าน ส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เช่น การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา และ 3) การพัฒนาทักษะทางสังคม โดยครอบครัวที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมของเด็ก เช่น การทำงานร่วมกัน การสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมชั้น

ในส่วนของความท้าทายในการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย อาจจะเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น 1) ปัญหาด้านเวลา ซึ่งผู้ปกครองหลายคนมีภาระงานและเวลาไม่เพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมลดลง หรือ 2) การสื่อสารที่ไม่ชัดเจน โดยในบางครั้งการสื่อสารระหว่างโรงเรียนและครอบครัวอาจไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ปกครองไม่เข้าใจบทบาทหรือ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม (Hoover-Dempsey & Sandler, 2020) รวมทั้ง 3) ความแตกต่างทางวัฒนธรรม โดยผู้ปกครองจากวัฒนธรรมที่แตกต่างอาจมีมุมมองหรือความเข้าใจที่ไม่ตรงกันเกี่ยวกับการศึกษา ทำให้เกิดอุปสรรคในการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กโดยตรง

การมีส่วนร่วมของครอบครัวมีผลกระทบเชิงบวกต่อพัฒนาการของเด็กในหลายด้าน ได้แก่ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหวร่วมกับครอบครัว เช่น กีฬา หรือกิจกรรมกลางแจ้ง ช่วยเสริมสร้างสุขภาพและความแข็งแรงของร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ โดยการที่เด็กได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองช่วยส่งเสริมการจัดการอารมณ์และเพิ่มความมั่นใจในตนเอง 3) พัฒนาการด้านสังคม โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะการเข้าสังคม การทำงานเป็นทีมและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และ 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา โดยเด็กที่ได้รับการสนับสนุนในการเรียนรู้จากผู้ปกครองจะมีความกระตือรือร้นในการศึกษาและพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

ความท้าทายและวิธีการแก้ไข

ปัญหาที่พบในการประสานงานหรือการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง จะต้องทำการสร้างความเข้าใจและการประสานงานกับผู้ปกครองมักมีความท้าทาย เช่น 1) การขาดข้อมูลและการสื่อสาร ซึ่งหากโรงเรียนไม่จัดเตรียมข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับกิจกรรมและความคาดหวังของผู้ปกครอง อาจส่งผลให้ผู้ปกครองไม่เข้าร่วมกิจกรรม และ 2) ความกลัวหรือความไม่มั่นใจ โดยในบางครั้งผู้ปกครองอาจรู้สึกกลัวหรือไม่มั่นใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียน ซึ่งอาจมาจากประสบการณ์ในอดีตที่ไม่ดีหรือจากความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งวิธีการแก้ไขปัญหาที่พบควรพัฒนาในเรื่องต่างๆ เช่น 1) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ที่โรงเรียนควรมีการสื่อสารที่เปิดเผยและชัดเจน โดยใช้ช่องทางต่างๆ 2) การจัดกิจกรรมที่เป็นมิตรและเปิดโอกาส โดยการสร้างกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมอย่างไม่เป็นทางการ และ3) การฝึกอบรมสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดอบรมเพื่อช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความรู้ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษามีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กในหลายด้าน แม้ว่าจะมีความท้าทายที่ต้องเผชิญ แต่การใช้แนวทางที่เหมาะสมสามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพได้

บทสรุป

การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาระดับปฐมวัย มีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งการสนับสนุนจากผู้ปกครองสามารถเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองของเด็กและช่วยพัฒนาอารมณ์ที่มั่นคง ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีในสังคม การมีส่วนร่วมของครอบครัวยังช่วยเสริมสร้างทักษะทางสังคมและการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้เด็กสามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้

การมีส่วนร่วมของครอบครัว ยังส่งเสริมความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

ข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาแนวทางเพิ่มเติม ตามประเด็นต่อไปนี้

แนวทางที่ 1 การสร้างช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ซึ่งควรมีการจัดทำช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและความต้องการในการมีส่วนร่วมได้อย่างง่ายดาย

แนวทางที่ 2 การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้ครอบครัวได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การจัดงานวันครอบครัว กิจกรรมสร้างสรรค์ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็ก

แนวทางที่ 3 การให้การอบรมและข้อมูลสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งควรจัดให้มีการอบรมหรือเวิร์กช็อปสำหรับผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก รวมถึงการจัดการอารมณ์และการสร้างทักษะทางสังคม

แนวทางที่ 4 การสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งโรงเรียนควรส่งเสริมวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม โดยการยกย่องและขอบคุณผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 5 การประเมินผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งควรมีการประเมินผลการมีส่วนร่วมของครอบครัวและแสวงหาข้อเสนอแนะแบบเปิดจากผู้ปกครอง เพื่อให้สามารถปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของครอบครัวและเด็ก

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการศึกษา ไม่เพียงแต่ส่งผลดีต่อพัฒนาการของเด็ก แต่ยังช่วยเสริมสร้างสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพในอนาคต ดังนั้น การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครอบครัว

เอกสารอ้างอิง

สุริยเดว ทรีปาตี. (2552). *สร้างต้นทุน (ชีวิต) คุณทำได้.* กรุงเทพฯ: รวมทวีผลการพิมพ์.

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice-Hall.

Berk, L. E. (2021). Development through the lifespan. (7th ed.). Pearson.

Bronfenbrenner, U. (2023). Ecological Models of Human Development: A Contemporary Perspective. Cambridge: Cambridge University Press.

Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: Experiments by nature and design. Harvard University Press.

Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: A literature review. DfES Publications.

Epstein, J. L. (2011). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools. (2nd ed.). Westview Press.

_____. (2020). School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools. (3rd ed.). Routledge.

_____. (2021). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools. Boulder: Westview Press.

Goodall, J. (2021). Parental engagement and school improvement: Understanding the role of parents in improving schools. Bloomsbury.

Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2021). A new wave of evidence: The impact of school, family, and community connections on student achievement. Southwest Educational Development Laboratory.

Hoover-Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (2020). Parental involvement in children's education: Why does it make a difference?. Teachers College Record.

Noddings, N. (2020). Educating for Intelligent Belief or Unbelief. New York: Teachers College Press.

Patrikakou, E. N., et al. (2022). Parent involvement: Yesterday and today: What we know and what we need to learn about family engagement in education. Teachers College Press.

Pianta, R. C. (2023). The Influence of Parents on Early Childhood Learning. New York: Guilford Press.

Rogers, C. R. (2003). Client-centered therapy. Constable.

Smith, A. (2023). Early Childhood Development and Family Engagement. London: Oxford University Press.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: The development of higher psychological processes. Harvard University Press.

Zimmerman, B. J. (2010). Self-regulated learning and academic achievement: An overview.Educational Psychologist.